

Comunicatul lui Davide Prospero,
Președinte al Fraternității Comunione e Liberazione,
către mișcarea Comunione e Liberazione
Prin video-conferință de la Milano, 19 ianuarie 2022

Veni Sancte Spiritus

1. Pașii care urmează și rațiunile acestora

Bună seara. E frumos să ne revedem, chiar dacă pandemia ne constrânge încă, pentru puțin timp, să păstrăm un ecran între noi, dar sperăm să fie chiar pentru scurt timp.

Vă mulțumesc că v-ați luat timpul necesar pentru a participa la acest moment, în care aș dori să împărtășesc cu voi rațiunile pașilor pe care va trebui să-i întreprindem în următoarele săptămâni. Cred că acesta este perioada în care avem ocazia să ne întrebăm serios dacă vrem să învățăm ceva sau nu, adică dacă vrem să jucăm meciul căutând să demonstrăm ceva sau să învățăm ceva ce poate încă trebuie să aprofundăm sau să înțelegem, chiar și cu privire la carisma care ne-a fost încredințată.

S-a spus că ne aflăm într-o perioadă de *interimat*. Dar ce înseamnă cu adevărat acest cuvânt – *interimat* – pentru noi? E o muchie de cuțit, deoarece *interimatul* poate fi percepția densității clipei sau poate fi pretextul pentru o lipsă de disponibilitate. Nu atât o indisponibilitate de a urma ofițerul de serviciu, așteptând să se schimbe garda, ci o indisponibilitate față de Dumnezeu. Deja faptul că cineva resimte astfel timpul, înseamnă că pune niște limite acțiunii lui Dumnezeu în viața sa și în istorie. Fiindcă într-o singură fracțiune de secundă Dumnezeu poate schimba istoria! Clipa ar putea fi chiar asta. Dar eu unde sunt? Deci problema este să fim prezenți! Problema pentru noi, azi, e să fim pe fază, să fim prezenți în fața lucrurilor prezente, cum spunea don Giussani, «să fixăm ca prezență lucrurile prezente» (L. Giussani, Milano 1 februarie 1995, cfr. «A trăi mereu intens realul», *Tracce*, n. 9/2011, p. V).

Contextul juridic în care ne aflăm

Intru, fără prea multe introduceri, în ceea ce vreau să vă comunic. Iertați-mă, vă rog, pentru această abordare, un pic „tehnică”, dar vreau intenționat să grăbesc, înaintea oricărei alte considerații, expunerea câtorva date, din seriozitate față de voi și pentru transparență. Pe măsură ce voi menționa lucrurile, voi aprofunda și chestiunile mai importante.

Potrivit unor indicații precise pe care le-am primit de la cardinalul Kevin Farrell, în luna februarie va trebui să alegem câțiva responsabili regionali în locul celor care și-au încheiat mandatul. Asta s-a întâmplat întotdeauna pe măsură ce unul sau altul dintre responsabilii regionali ajungea la data limită a mandatului, se aplicau mecanismele prevăzute în Statutul Fraternității noastre. După emiterea Decretului Sfântului Scaun, am adresat câteva întrebări specifice Dicasterului pentru Laici, Familie și Viață, cu privire la reînnoirea acestor funcții în cei doi ani de tranziție prevăzuți chiar de Dicaster. Dicasterul ne-a răspuns oficial la sfârșitul lunii decembrie. Acum putem – ba chiar trebuie – să ne conformăm solicitărilor care ne-au fost trimise.

Spun imediat că alegerile în cauză nu se referă la toți, ci doar la Italia, Spania, America de Nord și Elveția (de fapt, cea din urmă a efectuat deja consultările), conform modalităților pe care le voi detalia în curând. Dar să ne familiarizăm cu metoda alegerilor în sine și, mai ales, să începem să devenim conștienți de motivațiile aferente propunerii pe care ne-o face Biserica ne privește, în schimb, pe toți, e un punct de interes pentru întreaga Fraternitate: în primul rând pentru că ne-o cere, întocmai, autoritatea Bisericii; și, în al doilea rând, pentru că ne oferă ocazia de a începe să reflectăm la o temă care dezorientează și îngrijorează pe mulți (și e ceva de înțeles), și anume întrebarea cu privire la care este pasul de maturizare pe care îl cere tuturor Decretul, emis de Dicaster, care reglementează exercitarea conducerii în asociațiile internaționale de credincioși. Asta se referă la întreaga mișcare, nu doar la cei înscriși în Fraternitate, întrucât cel care conduce Fraternitatea este de asemeni responsabilul ultim al mișcării. De aceea vorbim în această seara despre asta.

Subliniez imediat un al doilea aspect. Conform prevederilor Decretului, ceea ce voi spune se referă doar la alegerea organelor centrale de conducere: președinte, vicepreședinte, Diaconia centrală și responsabilii regionali (în calitate de membri ai Diaconiei centrale), care, ca să ne înțelegem, în Italia sunt cei care vizitează comunitățile din cadrul regiunilor Fraternității. La aceștia se adaugă responsabilii diecezani. Deci nu este vorba despre alegerea oricărui responsabil de comunitate, priori sau preoți de referință ai grupurilor de Fraternitate. Decretul, de fapt, se aplică numai organelor de conducere centrală.

Rațiunile solicitărilor pe care ni le face Dicasterul

Fiind deja menționate elementele de facto și cele juridice, să ne întrebăm care sunt rațiunile solicitărilor care ne sunt făcute de către Sfântul Scaun (acesta e – cred – punctul care ne interesează cel mai mult în acest moment și care poate fi de interes pentru toți).

Așa cum se poate citi în prologul Decretului, scopul indicațiilor Dicasterului este acela de a ajuta mișcările laice astfel încât «conducerea, în cadrul grupurilor de credincioși, să fie exercitată în mod coerent cu misiunea lor eclezială, ca o slujire disponibilă în vederea realizării scopurilor acestora și spre protejarea membrilor». După cum bine știm, schimbările pe care Dicasterul le-a angajat pentru viața mișcării noastre sunt semnificative și de aceea este corect și e ceva de înțeles ca noi toți să simțim nevoia de a înțelege în ce anume constă acest pas de maturizare, pe care ni se cere să-l abordăm, și care sunt problemele *practice* și *doctrinale* care se referă la conducerea Fraternității CL.

Chiar dacă ițele sunt numeroase și greu de descurcat, avem deja o oportunitate pentru a face lumină asupra unei prime chestiuni importante, adică tocmai asupra semnificației pe care Biserica o atribuie metodei de alegere. Această oportunitate ne este dată tocmai de către circumstanța pe care am descris-o mai devreme. Suntem cu toții de acord că nu de aceste aspecte juridice depinde credința noastră, trebuie însă să ne punem întrebări despre semnificația pe care Biserica i-o atribuie gestului pe care suntem pe punctul de a-l săvârși. Numai înțelegându-l, de fapt, vom putea de asemeni să-i acordăm importanța cuvenită.

a) *Alegeri și metoda lui Dumnezeu*

Prima chestiune pe care mi se pare important s-o lămuresc este aceea că a accepta indicația de a lua în serios alegerea responsabililor diecezani și regionali nu înseamnă a ceda în fața unei logici lumești, adică democratice în sensul politic al termenului. Așa cum a fost accentuat și de Julián Carrón cu puțin timp înainte de demisia lui, să ne identificăm cu o logică pur democratică ar însemna să neglijăm metoda lui Dumnezeu: Dumnezeu însuși este cel care alege. De fapt, spune Isus: «Nu voi m-ați ales pe mine, ci eu v-am ales pe voi» (In 15,16).

Atunci, în ce sens alegerile pe care acum Biserica ne cere să le facem – și să le abordăm într-un mod nu doar formal – nu contrazic această metodă? Eu cred că trebuie să ne ajutăm să răspundem la această întrebare, și vă ofer acum contribuția mea. Nu pretind ca această intervenție a mea să fie exhaustivă, nici concludivă – ar trebui să continuăm să reflectăm împreună la aceste lucruri –, dar vă rog să țineți cont de punctele pe care le voi atinge, încercând cu răbdare să pătrundeți într-un punct de vedere care la prima vedere s-ar putea să vă pară prea puțin familiar.

Pentru început, mi se pare important să amintesc că Spiritul acționează nu numai prin conducător, ci *prin fiecare botezat*, adică prin fiecare dintre noi. De aceea, metoda alegerilor există dintotdeauna în Biserică, chiar și în contexte care au luat naștere din carisme mărețe, cum sunt, de exemplu, contextele monastice, care sunt vii de mult mai multe secole decât noi și continuă să dea roade. Dar să ne gândim și la modul în care este indicat succesorul lui Petru, autoritatea supremă a Bisericii. Alegerea unei autorități în viața Bisericii este un eveniment al Spiritului, nu un fapt pur uman. Și este așa tocmai în măsura în care fiecare membru al unei comunități este un botezat și, în consecință, un subiect în care trăiește și acționează Spiritul lui Cristos; de asemeni, în cazul contextelor carismatice cum este mișcarea noastră, fiecare este și un botezat căruia îi este încredințată coresponsabilitatea carismei însăși, așa cum Biserica ne tot repetă și cum don Giussani însuși ne-a învățat. De mai multe ori am pomenit acel fragment din Școala de Comunitate, din *Generând urme în istoria lumii*: «Fiecare are responsabilitatea carismei întâlnite. Fiecare este cauza declinului sau a înfloririi carismei, este un teren în care carisma se risipește sau dă roade. Conștientizarea responsabilității pentru fiecare este foarte gravă ca urgență, ca loialitate și ca fidelitate. A nesocoti sau a diminua această responsabilitate înseamnă a nesocoti o intensitate de incidență pe care istoria carismei noastre o are asupra Bisericii lui Dumnezeu și asupra societății» (L. Giussani -S. Alberto -J. Prades, *Generând urme în istoria lumii*, Fraternità di Comunione e Liberazione, Milano 2019, p. 101).

Dacă există o învățătură centrală în carisma noastră, în carisma lui don Gius, e tocmai intuiția măreției Botezului, adică a faptului că în viața Bisericii toți cei botezați, fie ei preoți ori laici, consacrați sau căsătoriți, cu toții sunt chemați să fie *protagoniști pe scena lumii*, fiecare în mod diferit, fiecare răspunzând cu dedicare lui Cristos prin aderarea la vocația proprie și personală, și, totodată, cu toții ca protagoniști, cu toții ca «responsabili», într-un anumit sens. Dacă este ceva ce ne-a transmis don Giussani, ce mi-a transmis, e tocmai asta: conștiința că dacă cea mai neînsemnată țărancă, o țărancă necunoscută, care sapă în mijlocul câmpului, o face cu conștiința că munca ei este gloria umană a lui Cristos, atunci poate fi protagonistă în viața Bisericii nu mai puțin decât Papa. În interviul din 1987 luat de Angelo Scola, don Giussani spunea: «E adevărat, nu am simțit niciodată nevoia de a tematiza, dincolo de o anumită limită, conceptul de „laic” deoarece toată atenția noastră e concentrată asupra ideii de „credincios”, de „botezat”. Adică asupra ideii unei ontologii noi pe care Faptul creștin o introduce activ în lume. Ce anume e, de fapt, creștinismul dacă nu evenimentul unui om nou care prin natura sa devine un protagonist nou pe scena lumii?»

[...] Chestiunea proeminentă, aşadar, în realitatea creştină nu e „laic sau non laic”, ci întâmplarea „creaturii celei noi” despre care vorbeşte sfântul Paul» (interviu luat de Angelo Scola lui don Giussani în L. Giussani, «Il “potere” del laico, cioè del cristiano. Agosto 1987», [«„Puterea” laicului, adică a creştinului. August 1987», n. tr.], în *Un avvenimento di vita, cioè una storia [Un eveniment de viaţă, adică o istorie, n. tr.]*, îngrijit de C. Di Martino, Edit-Il Sabato, Roma-Milano 1993, p. 33).

Cine e în Cristos este «un om nou», «o făptură nouă», spune don Giussani citându-l pe sfântul Paul. Şi, în calitatea sa de om nou, botezatul e nu numai chemat, ci şi abilitat să fie protagonist pe scena lumii. Ei bine, parte din acest protagonism acum înseamnă a lua în serios gestul alegerilor care ne aşteaptă, atât cele viitoare, ale noii Diaconii şi apoi ale noului preşedinte, cât şi cele mai apropiate, ale responsabililor regionali, care vor trebui să aibă loc în februarie (cum voi detalia imediat). Trebuie să vedem în această solicitare a Bisericii o mare stimă pentru fiecare dintre noi. Biserica ne spune că, tocmai în virtutea Botezului nostru, putem şi trebuie să ne asumăm personal responsabilitatea pentru binele realităţii mişcării căreia îi aparţinem. Ne spune, de asemeni, că, pe baza educaţiei pe care am primit-o în credinţă, tocmai datorită mişcării, suntem autorizaţi să dăm o judecată de credinţă asupra situaţiei prin care trecem, o judecată care să ajungă până la alegerea unora dintre noi cărora le va fi încredinţată o responsabilitate particulară. Biserica îşi asumă riscul cu fiecare botezat şi ne invită aşadar să riscăm, cu încredere şi fără frică.

Atunci în ce poziţie trebuie să ne punem ca să trăim acest risc personal în credinţă? Răspund punând în centru două cuvinte care ne-au fost adesea amintite.

b) *A alege sau a recunoaşte?*

În lumina celor deja menţionate, aş vrea să fac o precizare, în această privinţă, pe care o consider importantă. Biserica, în diferite ocazii şi prin diferite voci ne-a amintit că nu există, în realitate, o opoziţie între metoda *electivă* şi metoda *recunoaşterii*, ca să folosesc expresia lui don Giussani pe care am auzit-o la Ziua de început de an: «Fiindcă învăţătorul nu se alege: îl recunoşti!» (J. Carrón şi L. Giussani «Nu sunteţi lipsiţi de niciun dar» (sfântul Paul), *Tracce*, n. 9/2021, p. 13). De fapt, cine e chemat să voteze nu trebuie (sau cel puţin n-ar trebui) să *aleagă* în funcţie de propriul gust personal. Cum explică Giussani, «a alege învăţătorul înseamnă să urmezi violenţa propriilor gânduri şi a propriilor trăznăi», şi, legat de asta, citează cea de-a doua scrisoare către Timotei: «Căci va veni vremea când oamenii nu vor putea să sufere învăţătura sănătoasă, ci îi vor gădila urechile să audă lucruri plăcute şi îşi vor da învăţători după poftele lor. Îşi vor întoarce urechea de la adevăr şi se vor îndrepta spre istorisiri închipuite. Dar tu fii treaz în toate lucrurile, rabdă suferinţele, fă lucrul unui evanghelist şi împlineşte-ţi bine slujba» (2Tm 4,3-5).

Dar atunci, dacă nu e printr-o «alegere personală», în sens negativ, care devine impunere a unui propriu gust, a unei proprii sensibilităţi sau a propriei aroganţe asupra celorlalţi, pe baza a ce se recunoaşte şi se identifică o autoritate? Dacă nu e printr-o alegere arbitrară, individuală sau de grupuri, nu poate fi decât prin acţiunea Harului lui Dumnezeu, pe baza sugestiei Spiritului. Dar că ceea ce face Dumnezeu este o sugestie înseamnă că Dumnezeu cheamă la apel raţiunea noastră şi libertatea noastră: o sugestie putem să n-o urmăm, mai mult, se poate chiar nici să n-o auzim dacă suntem plini de propriile imagini. Drept pentru care e nevoie să ne punem într-o poziţie de ascultare, de umilinţă, de docilitate faţă de vocea Altuia, care este cu totul altceva decât democratism. Desigur, în propria libertate fiecare poate face ceea ce vrea. Asta rămâne mereu adevărat. Dar nu metoda în sine este lumească. Mondanitatea va câştiga, într-un gest precum alegerile, dacă va fi câştigat mai întâi în inimile noastre, adică dacă criteriul pe baza căruia exercităm puterea noastră de alegere nu este dictat de iubirea faţă de Cristos şi faţă de binele comunităţii, ci de alte criterii, pe care nu stau acum să le enumăr şi care ştim cu toţii cât de mult

ne condiționează. Deci, nu trebuie să ne scandalizăm de o metodă căreia Biserica i se încredințează de secole și pe care don Giussani însuși a acceptat-o și a integrat-o în Statutele care reglementează viața Fraternității (amintiți-vă că în februarie, pentru alegerea responsabililor diecezani și regionali, se va vota aplicându-se articolele din Statutul dorit de don Giussani, întrucât noul Statut nu există încă). Acțiunea Spiritului nu exclude libera colaborare a omului. Dimpotrivă, o cheamă la apel. Cheamă la apel omul cu libertatea sa și cu rațiunea sa. Nu-l cheamă să «facă politică» în sensul peiorativ al termenului, ci să se deschidă în fața sugestiei Sale folosindu-se de toată energia de responsabilitate și de înțelegere cu care e dotat, și folosindu-se de mijloacele umane (și deci mereu limitate și imperfecte) de care dispune. Oare nu spunem noi că alegerea Papei are loc cu asistența Spiritului Sfânt? Și totuși, știm la fel de bine că îl aleg cardinalii! Nu trebuie să vedem contradicții acolo unde nu sunt, pentru că Dumnezeu s-a întrupat și s-a legat de realitatea umană a Bisericii. E deci o problemă de moralitate, așa cum ne învață cea de-a treia premisă a volumului *Sensul religios*, pentru că numai o rațiune liberă de prejudecăți poate recunoaște cu adevărat calea pe care Dumnezeu o indică. Numai iubind adevărul mai mult decât pe noi înșine vom avea inima în poziția corectă pentru a colabora la opera lui Dumnezeu, la opera unui Altul. De aceea, mi se pare că primul și esențialul mod de a ne pregăti să trăim în manieră autentic responsabilă gestul pe care urmează să-l împlinim este rugăciunea, cerșirea Spiritului: trebuie să-i cerem Spiritului să ne orienteze inteligența, să ne facă în stare să alegem persoane care să fie un ajutor la opera lui Dumnezeu, la planul pe care-l are Dumnezeu, și nu la proiectele noastre și la închipuirile noastre. Pentru a completa acest punct vreau să adaug un *nota bene* (care e valabil atât pentru alegerile intermediare despre care am vorbit azi, cât și pentru cele ce se vor desfășura la momentul lor pentru noile Statute), necesar pentru a conferi justa valoare celor spuse până aici. Prin metoda alegerilor vom fi chemați să selectăm câțiva responsabili ai mișcării. Ei vor exercita o funcție obiectivă de conducător, fiecare la propriul nivel. Să ne raportăm la ei cu cordialitate, să le urmăm indicațiile, să aderăm la propunerile pe care le vor face etc, aceasta va fi calea, foarte concretă, prin care vom afirma unitatea mișcării și prin care vom urma propunerea educativă a acesteia.

Desigur, e de dorit ca alegerea să cadă, cu voia Domnului, pe persoana cea mai autoritară și mai înzestrată cu talente personale. Dar se înțelege de la sine că criteriul pentru a selecta responsabilii locali nu poate fi exclusiv autoritatea individuală sau maturitatea de înțelegere a carismei CL. Sarcina responsabilului, de fapt, nu e doar aceea de a fi învățător în credință – de exemplu, învățător de sfințenie –, ci de a sluji cu devotament și viziune binele comunității. Poate fi o persoană care ni se pare cea mai autoritară și mai fascinantă, pentru felul în care vorbește despre credință și pentru felul în care o trăiește, dar care, din diferite motive nu este pentru moment persoana potrivită pentru a îndeplini funcția de responsabil, fie din motivele ei personale, fie din cauza momentului istoric pe care comunitatea locală îl trăiește. Așadar, invit pe fiecare să-și exercite propriul discernământ, gândindu-se la o persoană care, datorită calităților umane, a capacităților de prietenie și a maturității de credință poate sluji în mod inteligent și generos viața comunității.

Asta nu elimină faptul că fiecare dintre noi se poate simți ajutat în mod deosebit de alte persoane în sânul comunității, de alte mărturii. Cum am spus la punctul precedent, Spiritul nu acționează numai prin conducător, ci prin fiecare botezat. Diferitele forme de autoritate prezente în compania noastră sunt o bogăție dăruită de către Spirit și nu sunt, cu siguranță, decise prin alegere. Să ne gândim la exemplul de maturitate cu care unii bolnavi și-au trăit și își trăiesc situația printre noi. Să ne gândim la exemplul pe care-l primim de la cei care își trăiesc vocația de familie, adăpostind copii care nu sunt ai lor și pe care-i educă. Să ne gândim la persoanele care au o capacitate deosebită de a sfătui, de a consola, de a călăuzi alte persoane în viața lor personală. Să ne gândim la cine este capabil să-i edifice pe toți prin intervențiile sale la Școala de comunitate, fiindcă îi este dat un dar deosebit de identificare cu inima experienței noastre, sau darul de a citi cu profunzime

și acuitate deosebită experiențe pe care le trăiesc cu toții. Să ne gândim la cine este capabil să le propună copiilor creștinismul, comunicându-le farmecul care provine de la Cristos prezent. Aceste persoane sunt printre noi ca adevărate și reale lumini, și e corect să învățăm și să imităm ceea ce ne este oferit de Dumnezeu prin prezența lor. Sunt acestea persoanele cele mai potrivite ca să conducă comunitatea? Nu neapărat! Uneori pot avea calitățile potrivite și pentru această sarcină, altele nu.

Și în acest caz, deci, nu trebuie să punem în opoziție talentele care contribuie în schimb la înfrumusețarea companiei noastre, completându-se unele pe altele. Dar nici nu trebuie să le confundăm. «Și fiecăruia i se dă arătarea Spiritului spre folosul altora» (1 Cori 12,7) spune sfântul Paul.

Pe scurt, dacă cineva vrea să aparțină la CL fiindcă recunoaște în mișcare și în carisma lui don Giussani calea pe care Dumnezeu i-a arătat-o pentru a crește în credință și pentru a-i aparține Bisericii, nu va putea să nu facă referință la responsabilii care vor fi aleși. Dar va avea și libertatea de se alimenta din tot ceea ce Spiritul trezește în libertatea sa totală. Don Giussani a revenit adesea, așa cum știm, asupra importanței, în viața mișcării, a acestei întrepătrunderi, dar și a distincției dintre autoritate obiectivă și autoritate recunoscută. În '93, de exemplu, a ținut să spună:

«Autoritatea în carismă, ca să fim foarte simpli, este cea pe care o recunoaște Biserica. Biserica recunoaște responsabilitatea unei carisme. Autoritatea personală e dată de participarea pe care o trăiește cineva la viața celui care deține autoritatea. Eu pot avea o autoritate în carismă care e în interesul mișcării și poate exista cea mai mărunță persoană printre voi care trăiește această carismă cu o atare vivacitate, cu atât de mare sinceritate și cu o atât de mare umilință încât mă depășește pe toate părțile și eu însumi o privesc încercând să învăț semnificația carismei al cărei garant și căpetenie sunt. Semnificația acestei carisme e revelată de cei care în simplitatea inimii trăiesc darul făcut de Spirit și astfel rămân autoritate de facto. Autoritatea recunoscută este ceea ce solicită și edifică. Autoritate e cel care asigură calea. Autoritatea asigură drumul corect; autoritatea, în măsura în care e recunoscută de Biserică. Caracterul autoritar îndulcește pașii, face ca drumul să fie frumos, face convingător drumul, ne face mai capabili de sacrificiu când e necesar să-l facem. Caracterul autoritar e o sfințenie, autoritatea este o sarcină» (L. Giussani, *Un avvenimento nella vita dell'uomo* [Un eveniment în viața omului, n. tr.], Bur, Milano 2020, p. 249).

c) *Semnificația câtorva decizii de-ale lui don Giussani*

Vreau să revin asupra mențiunii făcute înainte de a vorbi despre alegerile pe care don Giussani le-a făcut cu privire la Statutele Fraternității. Vorbind despre alegeri, uneori mai aud pe cineva spunând: «Dar Giussani nu voia asta!»; sau: «Nu a spus asta!»; sau mai mult: «În textul cutare sau ocazia cutare a spus contrariul» și tot așa ... Cred că e nevoie să facem un pic de lumină în această privință. De aceea vă ofer trei argumente importante asupra cărora vă invit să reflectați și, dacă veți dori, să discutați.

Primul argument

Giussani a dorit această metodă. A dorit ca Fraternitatea să fie recunoscută ca «asociație universală de credincioși»: dacă ar fi vrut altceva, ar fi putut, fără dubii, să facă să fie diferit. Putea să lase ca mișcarea să rămână o realitate de facto, fără nicio reglementare, fără statute, o experiență spontană lăsată în mâna purei libertăți a participanților la viața mișcării. Dar n-a făcut asta. În schimb, a dorit ca CL să fie recunoscută oficial de către Papa, adică a cerut ca autoritatea Bisericii să confirme ceea ce se născuse prin el, pentru ca fiecare dintre noi să poată urma calea mișcării, sigur că astfel urmează calea Bisericii. Prima dată i-a cerut acest lucru Abatelui de la Montecassino și apoi Sfântului Scaun prin intermediul Consiliul Pontifical pentru Laici din acea vreme. Don Giussani a dorit așadar ca Fraternitatea CL să fie o asociație de credincioși și, în consecință, să

aibă niște statute, care să prevadă un anumit tip de structurare a vieții comunitare, printre care faptul că cei care conduc la nivel local și conducătorul ultim să fie aleși.

Dacă anumite expresii ale lui don Giussani ni se par contradictorii cu aceste aspecte, înseamnă, după părerea mea, că trebuie să ne ajutăm să aprofundăm semnificație – asta, da –, și o să încercăm să facem asta cu toată obiectivitatea și seninătatea posibile, acolo unde este necesar.

Rămâne faptul că ultima dorință a lui Giussani a fost ca Fraternitatea CL să aibă statutele pe care le are, și această dorință noi trebuie s-o respectăm, luând în serios metoda alegerilor ca fiind un eveniment pe care nu avem dreptul să-l considerăm o pură formalitate, aproape ca și cum ar fi vorba despre o impunere juridică a Bisericii care trădează natura profundă a carismei noastre. Dacă ar fi așa, cred că Giussani ar fi împiedicat să avem acest tip de regulamente, numai dacă nu cumva nu ne gândim că don Gius ar fi vrut să treacă peste indicațiile Bisericii, lucru pe care sper că niciunul dintre noi nu-l consideră credibil. Nu, don Giussani a vrut ca Fraternitatea să fie ceea ce este.

Al doilea argument

A alege propriul Președinte nu contrazice ca autoritatea să fie *recunoscută* într-un proces care este și comunional, e suficient să vedem experiența ordinilor religioase. Cum am ancipiat puțin mai devreme, dacă admitem că fiecare individ botezat e dotat cu o inteligență nouă care izvorăște din credință, atunci el deține tot harul de care are nevoie pentru a recunoaște – chiar și în virtutea apartenenței la carisma comună – ce anume este bine pentru asociație într-un anumit moment istoric și, deci, pentru a identifica persoana cea mai adecvată ca s-o conducă.

Metoda alegerilor nu se opune emfazei lui don Giussani despre recunoașterea împreună a celui care este autoritar. Este instrumentul pe care-l putem folosi pentru a exprima această recunoaștere, și această recunoaștere este, în mod ultim – atenție! – rezultatul comunional al mișcării de responsabilitate personală a fiecăruia. De asta nu e interzis să vorbim între noi și să ne confruntăm. Biserica nu spune că nu putem să vorbim între noi, să ne confruntăm, să ne ajutăm să judecăm, să înțelegem. S-o facem, dacă noi considerăm oportun, ca ajutor pentru a ne deschide față de indicația Spiritului Sfânt. Nu pentru a delega responsabilitatea noastră altora, ci ca ajutor pentru a ne-o asuma.

Al treilea argument

Există, în sfârșit, un al treilea argument: Biserica este cea care ne cere exact asta, să ne alegem responsabilii, cu alte cuvinte, ne cere ca fiecare să își asume partea lui de responsabilitate în identificarea acestora. Și asta ne cere – mult sau puțin – tuturor să ne schimbăm modul în care am privit mereu lucrurile, ne cere să intrăm într-un punct de vedere mai amplu. Decretul general din iunie, anul trecut, și solicitările specifice adresate mișcării noastre de către cardinalul Farrell sunt un dat obiectiv de la care trebuie să ne ajutăm să repornim: Biserica ne cere să alegem viitorul nostru Președinte, și să-l alegem pentru o perioadă de timp care să fie determinată. Cu toții vrem să trăim o ascultare cordială față de Papa, în consecință trebuie să înțelegem și să includem inclusiv această solicitare.

Închei aici prima parte a intervenției din această seară, sperând ca lucrurile pe care vi le-am zis să poată contribui la conferirea rațiunilor schimbărilor de practici în identificarea organelor de conducere pe care Biserica ni le cere. Oricum, dacă nu este totul clar, nu vă faceți griji, vom reveni asupra acestor lucruri. E un drum pe care vrem să-l facem împreună, cu răbdare, pentru ca toți să poată înțelege rațiunile și deci să adere în mod liber.

2. Numirea responsabililor regionali și a responsabililor diecezani care își încheie mandatul

Acum ajung la punctul care descrie ceea ce va trebui să abordăm în următoarele două luni.

Știți că la nivel internațional Fraternitatea este organizată pe regiuni pastorale (în prezent sunt 14) și, în cadrul lor – acolo unde există un număr minim semnificativ de înscriși –, în comunități diecezane, fiecare cu un responsabil al ei.

Italia e împărțită în 3 regiuni: prima regiune (Lombardia, Piemonte, Liguria, Valle d'Aosta și Sardinia); a doua regiune (Emilia-Romagna, Veneto, Friuli-Venezia Giulia, Trentino-Alto Adige, Toscana și Marche); a treia regiune (toate celelalte regiuni din centru sud). Pentru aceste regiuni pastorale, înainte de a trece la reînnoirea responsabilului regional, va trebui, în primul rând, să reînnoim 22 de responsabili diecezani. Vom publica lista în secțiunea «Anunțuri» pe site-ul Fraternității.

Pe lângă aceștia, va fi înlocuit și responsabilul Regiunii pastorale Dieceza de Milano, funcție actualmente ocupată de subsemnatul. Este vorba despre o situație foarte aparte, întrucât Dieceza de Milano este o Regiune pastorală de sine stătătoare. Chiar din anii '80, Diaconia a considerat de fapt că este oportun ca responsabilul diecezan să coincidă cu responsabilul regional și ca, ținând cont de numărul foarte mare de înscriși în Dieceză (18.000, mai mult de 30% din totalul înscrișilor în Fraternitate), responsabilul regional să nu fie desemnat da o adunare a celor înscriși, ci să fie numit direct de către Diaconia centrală. Acum intenția mea este să adaug la această modalitate și o formă de consultare, pe care suntem în curs de a-o defini.

Toate aceste alegeri vor avea loc în curând, în lunile februarie și martie, astfel încât să ne putem concentra apoi pe definirea noului Statut și a noilor proceduri electorale.

Modalitățile de alegere a responsabililor regionali și a responsabililor diecezani sunt descrise în Statutul nostru, în deosebi de art. 20, 29, 30 cu câteva modificări procedurale care vă vor fi comunicate în timp util. În acest sens, am numit trei delegați care vă vor asista în procedurile de pregătire a tuturor acestor alegeri: Francesco Magni pentru prima regiune, Emmanuele Forlani pentru cea de-a doua regiune și Cesare Pozzoli pentru cea de-a treia regiune. Datele lor de contact vă vor fi comunicate în scurt timp și veți putea să vă adresați lor pentru orice întrebare în materie. Pentru a avea o imagine completă și pentru transparență, vă spun de asemeni că, pe lângă responsabilii regionali pe care acum trebuie să-i realegem, și alți membri ai Diaconiei au depășit limita mandatului lor. Este vorba, însă, în acest caz, de membri cooptați, adică aleși direct de Diaconie la propunerea Președintelui. Aceștia sunt: don Javier Prades, Marco Bersanelli, don Stefano Alberto.

Sâmbăta trecută, 15 ianuarie, am propus Diaconiei să cooptăm în locul lor trei persoane (deoarece membrii cooptați mai sus enumerați nu puteau fi cooptați din nou, deoarece au depășit deja cei 10 ani conform Decretului). Îi enumăr rapid, explicând și criteriile pe baza cărora ne-am orientat: Luigi Benatti, pentru că a fost și este un punct de referință pentru o zonă în care sunt prezente comunități foarte numeroase (Bologna și Emilia-Romagna) și cunoaște, deci, de aproape acele situații; don Andrea D'Auria, expert în drept canonic, de ale cărui competențe Diaconia va avea nevoie pentru a analiza și transpune propunerile Comisiei pentru Statute; Cesare Pozzoli, pe care i-am propus Diaconiei să îl aleagă ca nou reprezentant legal al Fraternității pentru perioada interimatului meu. Așa cum probabil știți deja, de fapt, Giuseppe Di Masi, care a exercitat această funcție în ultimii ani, în noiembrie mi-a cerut să îl eliberez din funcție.

Apoi am propus (la sugestia Statutului) să cooptăm alte trei persoane care ar putea ajuta Diaconia să țină cont de cele trei domenii semnificative ale culturii, carității și misiunii, care sunt și sectoarele prin care se articulează inițiativele Fraternității (toate veniturile se împart – după cum știm din darea de seamă a cheltuielilor susținute de Fraternitate prezentată în fiecare an la Exercițiile spirituale – la aceste trei sectoare). Este vorba despre: Letizia Bardazzi, pentru cultură (Letizia conduce Asociația Centrelor Culturale și poate, deci, să îi ofere Diaconiei un punct de vedere prețios); Monica Poletto, pentru sectorul carității (Monica se ocupă de multă vreme de

sectorul non-profit pentru Compagnia delle Opere, și cunoaște personal foarte multe dintre operele de caritate născute din mișcare nu numai în Italia, ci și în întreaga lume; este o persoană stimată și competentă, care nu s-a cruțat niciodată în slujirea concretă a vieții și creativității prezenței mișcării); don Donato Contuzzi, pentru misiune (don Donato este un preot al Fraternității san Carlo, în misiune la Taipei de mulți ani; mulți dintre voi îl cunosc datorită interviului video care don Carrón a dorit să fie realizat anul trecut tocmai pentru a documenta înflorirea prezenței noastre în spațiul internațional).

Sâmbăta trecută, Diaconia a acceptat în unanimitate aceste propuneri ale mele. Profit de ocazie pentru a mulțumi noilor veniți pentru disponibilitatea pe care și-au dat-o de a servi compania noastră în acest fel.

Le mulțumesc din suflet și celor care și-au terminat serviciul în Diaconie pentru contribuția pe care au adus-o (în unele cazuri pentru mulți ani!) la conducerea mișcării. Nu îi numesc din nou din motive de concizie. Mulțumesc!

Așa cum am spus la început, aceste alegeri îi privesc doar pe o parte dintre înscriși. Le cer tuturor înscrișilor din Diecezele implicate în următoarele alegeri să își actualizeze datele personale pe site-ul Fraternității până la data de 30 ianuarie, și mai ales să controleze ca adresa de e-mail să fie corectă. Secretariatul Fraternității va trimite convocările prin e-mail începând cu primele zile ale lunii februarie. Odată cu convocarea vor fi oferite și toate indicațiile tehnice pentru a participa la adunările și la operațiunile electorale.

3. Comisia pentru Statut

Există un al treilea punct care se referă la Comisia pentru Statut. Voi fi foarte scurt. Am primit diferite solicitări de explicare a componenței acestei Comisii. Fără să intru în detalii, spun doar că, urmând criteriile care mi-au fost sugerate în dialog cu Dicasterul, am favorizat o bună reprezentativitate atât în termeni de categorii de vârstă (cum puteți constata, avem membri de la un student de facultate până la cineva de optzeci de ani), cât și de poziționarea geografică (fiindcă sunt reprezentate un pic toate continentele). Evident preferința a mers – acolo unde s-a putut – înspre cei care au și competențe tehnico-juridice, dar nu numai, pentru că – așa cum v-am spus deja în timpul comunicării anterioare – am vrut și să privilegiem o cunoaștere a istoriei noastre (prezența unor persoane care să fi participat, sau, care oricum, să fi luat cunoștință de originile primului Statut și ale diferitelor sale evoluții, etc). Deci, componența urmează aceste criterii; evident a trebuit să fiu cât se poate de „strămt”, pentru că vrem ca acest proces să se concluzioneze în termenul stabilit de Decret.

Profit de ocazie ca să vă mulțumesc pentru că în timpul scurt pe care l-am acordat, au sosit mai mult de 30 de contribuții, uneori chiar rodul unei munci serioase și intense a unor grupuri de persoane, care acum, evident, vor fi luate foarte în serios și folosite de Comisie în munca sa. Deci, vă mulțumesc! Această muncă începe să ia, așa cum ne-am dorit să se întâmple, o dimensiune care îi implică pe toți cei înscriși în Fraternitate.

4. Introducere în munca de Școala de comunitate din următoarele luni

Vreau acum să vă prezint deciziile pe care le-am luat împreună cu prietenii din Consiliul de președință cu privire la Școala de comunitate. Textul pe care l-am ales pentru anul care de-abia a început este *A-ți da viața pentru lucrarea Altuia* (BUR, 2021), care cuprinde ultimele intervenții ale lui don Giussani la Exercițiile Fraternității, din 1997 până în 2004. Textul este deja disponibil, pe lângă italiană, și în spaniolă și olandeză, și va fi publicat în engleză și braziliană în următoarele zile. Pe măsură ce va fi disponibil, și în alte limbi. În cazul în care pentru unele limbi nu este încă

gata textul complet, dacă va fi necesar vor fi puse în avans pe site-ul CL părțile pe care vom începe să lucrăm. Acest text ne va însoți din februarie până la următoarele Exerciții ale Fraternității. Profit de ocazie pentru a vă comunica de acum că Exercițiile vor fi ținute de Mauro-Giuseppe Lepori, Abate General al Ordinului Cistercienilor. La fel ca anul trecut, Exercițiile vor fi deschise pentru toți, nu doar pentru cei înscriși în Fraternitate. Și anul acesta am decis să facem Exercițiile prin video-conferință, datorită perpeturării situației incerte datorate pandemiei. Doresc să îi mulțumesc din suflet părintelui Mauro pentru că a acceptat invitația noastră.

Mulți dintre voi m-au întrebat dacă am intenția să continui gestul de Școala de comunitate prin video-conferință pentru toți, așa cum a făcut Carrón în acești ani. Trebuie să vă spun că nu simt să continui să mă servesc de această modalitate de învățare, cel puțin în termenii în care ne devenise familiară în ultimii ani. Acea modalitate aparținea personalității și sensibilității sale. Pentru perioada care îmi va fi atribuită, aș dori să vă fac o propunere foarte elementară, pe care vreau acum să v-o expun intrând pe scurt în detaliile alegerii conținutului și în miezul metodei pe care vrem s-o urmăm.

1. Textul Școlii de comunitate

Înainte de toate, conținutul. De ce am ales acest text (*A-ți da viața pentru lucrarea Altuia*)? Pomenesc două răspunsuri scurte, apoi vom intra în detalii – evident – făcând munca de Școala de comunitate:

a) Pentru că intervențiile pe care le cuprinde sunt sintetice, adică recapitulează reflecția unei vieți întregi. Textele Exercițiilor pe care le vom relua sunt ultimele ținute de don Giussani: reprezintă, așadar, rodul cel mai matur al gândirii sale.

b) Pentru că este vorba despre texte cu adevărat profetice. Cred că ne vom mira din nou, citind aceste texte, pentru că ele stabilesc cu luciditate surprinzătoare direcțiile de dezvoltare ale societății și ale mentalității dominante în care azi suntem profund cufundați.

2. Metoda pentru munca Școlii de comunitate

Vreau acum să vă dau câteva puncte de pornire cu privire la metoda pe care vrem s-o folosim pentru a pătrunde în aceste texte mai degrabă dense. Subliniez câteva indicații, desprinse din fișele pe care don Giussani însuși le-a dictat. Vă sugerez să mergeți și să le recitiți, sunt foarte utile: aceste fișe sunt disponibile pe site-ul nostru („Indicii metodologice pentru Școala de comunitate”, 1992; „Școala de comunitate și prezența”, 1993; „O prezență care mișcă”, 1997. Acestor texte li se adaugă „Ceva ce există dinainte”, din 1993 – în L. Giussani, *Dalla fede il metodo [Din credință apare metoda*, n. tr.], Coop. Edit. Nuovo Mondo, Milano 1994 – mai ales cel de-al doilea factor).

Asimilarea unei mentalități noi. Mai ales, Școala de comunitate e o școală. Școala, spune don Giussani, este «un loc și o metodă în care se învață» (1997) și adaugă: «A învăța implică înțelegerea textului în semnificația sa» (1997). Primul pas pentru a face Școala de comunitate este, așadar, să înțelegem ceea ce înseamnă textul propus. «Trebuie să devenim discipoli ai textului», recomandă Giussani, adică să citim «clarificând împreună sensul cuvintelor» (1992), «să ne dăm „rațiunile” cuvintelor folosite» (1993, al doilea factor).

Acesta e primul pas al muncii pe care vrem s-o facem.

În acest scop, miercuri, 9 februarie, ora 22.00 [ora României, n. tr.], vom propune un «Anunț» al muncii de Școala de comunitate prin video-conferință, pentru a ne introduce în conținuturile propuse de don Giussani în prima parte a cărții. Ne va ajuta, în acest sens, Excelența Sa Monsenior

Filippo Santoro, Arhiepiscop de Taranto și Delegat special al Sfântului Părinte pentru *Memores Domini*. Și nu din întâmplare, eu țin chiar mult să fie un lucru pe care să-l ducem împreună. În următoarele zile secretariatul va distribui anunțul cu indicațiile de participare.

Dar nu vrem să lucrăm numai prin „didactică la distanță”. De aceea, a doua indicație pe care vreau să v-o las este să vă adunați împreună ca să lucrați «în prezentă». De îndată ce va fi posibil, vrem să revenim la întâlnirile fizice, ca să lucrăm împreună pe text. Să ne întâlnim fizic e important pentru că Școala de comunitate e, întocmai, un factor *de comunitate*, adică de comuniune, de raport. Așa cum am scris în *Corriere della Sera* (8 ianuarie 2022), în creștinism interacțiunea prin «trup și sânge» este ceva serios. Are legătură cu modul în care suntem făcuți și prin care cunoaștem: evenimentul în care Școala de comunitate dorește să ne introducă este, în mod ultim, raportul cu Cristos și comuniunea cu El, care trece, tocmai, prin faptul carnal al prezenței celorlalți din comunitate, acolo unde se poate, în modalitățile în care se poate.

Slujirea celui care conduce Școala de comunitate. Un alt punct pe care vreau să-l subliniez se referă la rolul celor care conduc Școala de comunitate. Lăsând de-o parte dimensiunile fiecărui grup în parte, don Giussani a remarcat adesea că cel care conduce Școala de comunitate are o responsabilitate determinantă. Asta, de fapt, e valabil pentru toți, fiindcă nu poate exista o adevărată împărtășire a experienței dacă nu depune fiecare o muncă anterioară pe text, o muncă personală. Cine conduce are, însă, o funcție specială pentru că trebuie să fie primul care mărturisește experiența de uimire și de fascinație față de întâlnirea cu acel eveniment despre care vorbește Școala de comunitate. Să ne ajutăm și să cerem, dacă ne regăsim oboșiți în acest punct!

Comparația cu textul. Așa cum am spus, prima condiție pentru a face bine Școala de comunitate este aceea de a înțelege textul, de a ajunge la semnificația sa obiectivă. Cea de-a doua condiție este să aibă loc ceea ce Giussani numea «comparația cu experiența»: suntem chemați să comparăm conținutul textului cu viața noastră personală, cu viața comunității noastre și a întregii mișcări. Comparația este un factor de convertire, atât la nivel individual, cât și comunitar. Și tocmai această tensiune a privirii noastre și a vieții noastre către convertire e cea care face să se dezvolte mișcarea. «Dacă Școala de comunitate este redusă la categoriile unui ”discurs” nu permite dezvoltarea mișcării. Dacă este o muncă, un punct de confruntare, devine factor fascinant de eveniment» (1992).

5. Concluzii

Înainte să ne salutăm și să vă dau câteva anunțuri scurte, concluzive, permiteți-mi să revin încă o dată la unul din subiectele pe care le-am pomenit în prima mea comunicare din 29 noiembrie: responsabilitatea noastră pentru unitatea mișcării. Știu că încă mai este un pic de confuzie în ceea ce privește semnificația celor care ni se întâmplă. Îmi scrie una dintre voi: «Trăiesc cu durere dezbinările pe care le văd printre noi și în Biserică. Intuiesc că aceleași dezbinări sunt prezente și în inima mea. Simt, ca niciodată, exigența unității (conștientă că acest cuvânt are o profunzime pe care n-o cunosc). Și ca niciodată îmi dau seama de cât de mult e pus la probă acest cuvânt în toată Biserica și în draga noastră mișcare».

E limpede că unitatea nu este ceva ce putem face noi cu forțele noastre. O face Dumnezeu. Dar tocmai de asta putem observa roadele colaborării noastre la lucrarea Sa inclusiv printr-un fapt foarte simplu: ceea ce provine de la Dumnezeu unește, fiindcă adevărul găzduit unește, unește mereu; ceea ce provine din altă parte e ceea ce dezbină, dincolo de orice bună intenție.

«Rugați-l pe Isus», le spunea don Giussani responsabililor mișcării în aprilie 2000, «și cereți și căutați unitatea în toate! În toate!» (L. Giussani, «Unitate, lege a cunoașterii», *Tracce*, n. 4/2000, p. 5).

Anunțuri

Liturghii comemorative ale lui don Giussani și aniversare ale recunoașterii Fraternității

După cum bine știți, prin Sfintele Liturghii celebrate de diferitele comunități începe oficial celebrarea Centenarului nașterii lui don Giussani. Având în vedere circumstanța excepțională a Centenarului, pe lângă implicarea propriului Episcop pentru celebrarea Liturghiei, vă sugerez să invitați să participe și personalități civile și religioase din propria zonă. Evident, vă cer tuturor să promovați și să participați la gest cu respectarea deplină a normelor anti Covid-19 actualmente în vigoare, fiind mereu foarte prudenți și raționali.

În scurt timp va fi trimis secretariatelor un anunț cu toate punctele de referință obișnuite pentru materiale necesare. În următoarele săptămâni vom informa despre actualizările altor inițiative pentru Centenar, despre care veți găsi oricum știri pe homepage-ul site-ului CL.

Ziua de Colectă a Medicamentelor

Din 8 februarie în 14 februarie va avea loc Ziua de Colectă a Medicamentelor de către Banca Farmaceutică. Într-un moment de sărăcie și nevoie ca cel prin care trecem acum, ne invităm să fim mai prezenți donând un medicament în farmaciile care aderă la campanie și oferind propria disponibilitate pentru a face o zi de voluntariat. Pentru a semna propria disponibilitate trebuie să contactați responsabilul Băncii Farmaceutice al propriei comunități, scriind la adresa info@bancofarmaceutico.org. Sâmbătă, 12 februarie, e ziua în care voluntarii vor fi esențiali.

Anunțuri ale mișcării

Vă amintesc, canalul oficial de comunicare pentru a primi anunțurile centrale și regionale ale mișcării, în Italia, este platforma «Avvisi CL», ce poate fi consultată atât de pe PC, cât și de pe smartphone, descărcând aplicația aferentă, pentru Apple și Google. Pentru a accesa serviciul respectiv este necesar să faceți o cerere la secretariatul propriei comunități.

Zilele următoare, textul prezentei comunicări va fi disponibil pe site-ul CL și, pe măsură ce vor fi gata, de asemeni și traduceri în diferite limbi.

Recităm acum un *Mărire...* pentru prietenii noștri care în acest moment se află în suferință fizică și morală, pentru cei care suferă datorită Evangheliei. Să nu uităm că, în timp ce noi stăm aici și ne spunem lucrurile astea, unii pățimesc pentru viața lor, pentru cei dragi lor, în incertitudine față

de tot și în persecuție, pentru faptul că sunt creștini, mai ales în Kazakstan și în Orientul Mijlociu. Și apoi să ne rugăm și pentru dragii noștri care nu mai sunt, mai ales pentru tatăl unei prietene de-ale noastre care ieri a urcat în cer; ea a renunțat la recitrea Rozarului în seara aceasta ca să le permită prietenilor ei să urmărească acest moment al nostru. Să spunem împreună un *Mărire* ... pentru toate astea.

Mărire...

Veni Sancte Spiritus.

Noapte bună!